

Agder Renovasjon IKS
Att. Anita Aanonsen Jernquist
Dalerveien 347
4849 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Veronica Skjævestad, 37 01 75 40

Agder Renovasjon IKS - Oversendelse av revidert tillatelse til utvidet deponi - Heftingsdalen Renovasjonsanlegg

Agder Renovasjon IKS har fått revidert tillatelse til ny deponicelle for ordinært avfall, økt kotehøyde på deponiet, og deponering av 40 000 tonn årlig mengde forurensede masser i Heftingsdalen. Tillatelsen er gitt på visse vilkår. Tillatelse for virksomhet etter forurensningsloven, datert 15.02.17, er forøvrig opprettholdt med enkelte justeringer. Vedtakene om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker.

Vi viser til søknad fra Agder Renovasjon IKS, datert 26.04.18, om endring i tillatelse for deponiet i Heftingsdalen.

Bakgrunn for saken

Agder Renovasjon IKS har tillatelse for drift av Heftingsdalen renovasjonsanlegg, datert 15.02.17. Tillatelsen omfatter avfallsdeponi kategori 2, mellomlagring, komposteringsanlegg, avvanningsanlegg og sorteringsanlegg.

Tillatelsen omfatter en samlet deponimengde på 700 000 tonn avfall for hele deponiets levetid. Restkapasitet for 2016 var beregnet til 76 000 tonn. Agder Renovasjon IKS søker nå om å øke rammen for årlig deponering av forurenset masse fra 10 000 tonn til 40 000 tonn på bakgrunn av et økende fokus og behov for å deponere forurensede masser. De siste årene er det deponert ca. 19 000 tonn avfall, og det er forventet å øke i årene fremover. Dersom rammen for årlig mengde forurenset masse til deponi økes i tråd med søknaden vil deponiet fylles opp i løpet av få år. Agder Renovasjon IKS har derfor behov for større deponikapasitet og har utarbeidet forslag til endringer i reguleringsplanen når det gjelder tillatt kotehøyde og omfang for deponiet. Endringene i reguleringsplan ble vedtatt i Arendal kommunestyre 04.04.18.

Deponiet skal utvides i to trinn. Trinn 1 innebærer å øke kapasiteten på dagens deponi ved å øke kotehøyden fra +85 til +95 og med oppfylling gradvis fra øst mot vest. Fyllingsfronten skal ha terrassering og skal revegeteres underveis i oppfyllingen. Utvidelsen gir et teoretisk volum på ca. 400 000 m³.

Trinn 2 innebærer å utvide deponiarealet mot nordvest. Dagens aktivitet på området, som er bl.a. komposteringsanlegg, skal da flyttes for å frigjøre plassen til deponi. Høyeste kotehøyde ved oppfylt deponi vil være +100. Fyllingskanten mot nordvest vil være noe høyere og brattere enn trinn 1. Trinn 2 vil gi en nesten dobling av deponikapasiteten. Totalt vil kapasiteten bli på ca. 790 000 m³ med forventet levetid på ca. 30 år. Egenvekten til deponimassene er vurdert til 1,5 tonn/m³.

Deponiarealet fra både trinn 1 og 2 drenerer mot eksisterende sigevannssoppsamling og fangdam. Sigevannet samles i en lokal sedimenteringsdam før det ledes til kommunalt nett (Saulekilen avløpsrensaneanlegg i Arendal kommune). Sigevannsledningen under deponiet har blitt sjekket med videoinspeksjon og det ble ikke funnet noen brudd eller svakheter.

I søknaden er det redegjort for at sigevannet de siste årene har hatt en avtakende trend for konsentrasjon av de fleste undersøkte forbindelser. Agder Renovasjon IKS mener at dette skyldes at det ikke lenger deponeres avfall med biologisk nedbrytbart materiale og at forurenset masse o.l. som deponeres ikke har samme grad av utlekking til sigevann som annet avfall. Denne trenden er også observert ved andre deponier i Norge.

Mengden sigevann fra Heftingsdalen utgjorde 2,8 % av det totale påslippet til Saulekilen avløpsrensaneanlegg i 2017. Agder Renovasjon IKS mener at dette er en neglisjerbar mengde og ikke vil gi effekter på slamkvaliteten.

Det er ikke forventet at økningen i areal og deponert mengde vil medføre økt forurensingsspredning til sigevann, grunnvann eller overflatevann.

Agder Renovasjon IKS skal gjennomføre en risikovurdering for mottak av forurensete masser. Det skal gjennomføres særskilte tiltak ved deponering av masser som har forhøyet innhold av f.eks. TBT, fremmede arter osv. Masser med PFAS-forbindelser skal ikke deponeres.

Trafikkbelastningen inn til anlegget vil øke med økte rammer. Agder Renovasjon IKS mener at dette ikke vil ha betydning for naboer da det vil komme ny atkomstveg direkte til renovasjonsanlegget fra ny E18 Tvedestrand – Arendal.

Høring

Søknaden har vært på høring i perioden 5. okt. – 2. nov. 2018. Det har ikke kommet inn høringsinnspill.

Innspill fra Agder Renovasjon IKS til utkast til tillatelse

Fylkesmannen oversendte et utkast til tillatelse, datert 08.01.19, til Agder Renovasjon IKS for gjennomsyn. Agder Renovasjon IKS har ikke sendt inn kommentarer til utkastet.

Fylkesmannens vurderinger

Generelt

Ved avgjørelse av om tillatelsen skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, har Fylkesmannen lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sett i sammenheng med de fordelene og ulempene som tiltaket vil medføre.

Vi vil understreke at all forurensning fra avfallsanlegget isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene, plikter avfallsanlegget å redusere utslippene så langt dette er

mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Denne tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringsøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, viser vi til www.regelhjelp.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven, samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Forholdet til plan

Området for utvidet deponi er regulert til renovasjonsanlegg i reguleringsplan for Heftingsdalen, vedtatt 04.04.18. I denne reguleringsplanen er det åpnet for oppfylling til kotehøyde +100. Kotehøyden ble økt fra +85 (tidligere plan) til +100 i ny vedtatt plan, jf. «Forslag til endring av del av områdeplan for Heftingsdalen» (Asplan Viak, datert 22.03.18). Det utvidede deponiområdet benyttes i dag til komposteringsanlegg.

Utbredelse og planlagt utforming av deponiet i trinn 1 og 2 er skissert i kart og vedlagt søknaden. Vi oppfatter det slik at utvidelsen av deponiarealet og deponihøyde er i tråd med reguleringsplan.

Naturmangfoldloven

I alle offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal rettsprinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12, jf. § 7 legges til grunn for beslutningen. Vi har lagt Artsdatabanken og Naturbase til grunn i vurderingene. Det er observert musvåk, hønsenhauk, hettemåke og gulspurv i nærheten av anlegget. Dette er arter som er forvaltningsmessig viktige. Eiendommen er regulert til renovasjonsanlegg og benyttes i dag til avfallsanlegg. Deponeringen skal foregå på områder som allerede er, eller enkelt kan bli, opparbeidet og tilrettelagt for avfallsdeponi. Det er derfor ikke naturverdier på eiendommen som skal ivaretas og som er naturlig habitat for de observerte artene, jf. § 8 om kunnskapsgrunnlaget. Bjormyr naturreservat ligger i nærheten, men forventes ikke å bli påvirket av deponiet. Førre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, tillegger vi mindre vekt da kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig. Fylkesmannen mener at det er hensiktsmessig å utnytte området i Heftingsdalen som er regulert for deponi og renovasjonsanlegg fremfor å etablere et helt nytt deponi et annet sted.

Prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10 kan være relevant når det gjelder sigevannskvalitet. Påvirkning på sigevann diskuteres nærmere under.

I henhold til naturmangfoldloven § 11 og 12 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense eventuelle skader på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vi forventer at utvidelse av deponiet kan medføre forurensninger i sigevannet og setter derfor krav om avbøtende tiltak, miljøovervåking m.m. som søker skal bekoste.

Rettsprinsippene i naturmangfoldloven ansees forøvrig å være ivaretatt gjennom de fastsatte vilkårene i tillatelsen.

Dobbel bunntetting

I henhold til avfallsforskriften kap. 9, vedlegg 1, pkt. 3.2 og 3.3 gjelder kravet om dobbel bunntetting for nye deponier. I søknaden fremgår det at Agder Renovasjon IKS ønsker å fylle opp og utnytte kapasiteten ved trinn 1 (eksisterende deponi) først. Det er forventet at dette tar ca. 15-20 år. For det eksisterende deponiet ble det gitt unntak for kravet om dobbel bunntetting på bakgrunn av miljørisikovurdering, jf. tillatelse gitt 27.04.09. Kravet om dobbelbunntetting vil derfor bare gjelde for nytt deponiareal som tas i bruk i forbindelse med utvidelse til trinn 2. Etablering av bunn/sidetetting vil redusere fare for forurensning av grunnvann.

Økt mengde forurensede masser til deponi

Etter innføring av forbud mot å deponere biologisk nedbrytbart avfall 1. juli 2009, har det blitt deponert lite tradisjonelt avfall på deponier for ordinært avfall. Utbyggingsprosjekter som innebærer bygging/graving i forurenset grunn genererer imidlertid store mengder forurensede masser som må leveres til et godkjent avfallsmottak. Opprydding i forurenset grunn og sedimenter er satsingsområder for miljømyndighetene og krever derfor mottaksanlegg som har kapasitet og kan håndtere forurenset masse på en forsvarlig måte, i tråd med miljøregelverket.

Det er viktig at Agder Renovasjon IKS har god kontroll på massene som tas inn til deponi og må ha kunnskap om egenskaper til forurensningskomponenter i massene. Vi har derfor opprettholdt tidligere krav i tillatelsen bl.a. om kompetanse, risikovurdering for spredning og human helse ved mottak av forurensede masser og deponering i separate celler som er kartfestet. Risikovurdering av massene gjelder også ved mottak av masser med fremmede skadelige arter. I den forbindelse viser vi til *Forskrift om fremmede arter* som trådte i kraft 01.01.16 og til handlingsplaner og veiledere som gir anbefalinger om hvor hvordan planter/hageavfall, og masser som kan være infisert med slike organismer, skal håndteres forsvarlig. Aktuelle planer og veiledere er f.eks. Sweco 2015 Rapport nr. 12541001 *Veileder massehåndtering og fremmede arter*, Fylkesmannen i Aust-Agder Miljøvern avdelingen 2013 *Handlingsplan mot fremmede arter i Aust-Agder 2013-2023* og Avfall Norge 2016 Rapport nr. 4/2016 *Hagerømlinger – veileder for hageavfallsmottak*.

Sigevannet fra Heftingsdalen renovasjonsanlegg ledes til kommunalt renseanlegg i Saulekilen, Arendal kommune. Det er derfor viktig at innholdet av miljøgifter i sigevannet ikke ødelegger for driften av kommunens renseanlegg eller medfører høye metall/miljøgiftnivå i slammet fra renseanlegget. Dette må Agder Renovasjon IKS vurdere som en del av risikovurderingen ved mottak av forurensede masser til deponi.

Agder Renovasjon IKS oppgir at sigevannet fra Heftingsdalen i 2017 utgjorde 2,8 % av tilført avløpsvann til Saulekilen og mener at påvirkningen fra deponiet derfor er ubetydelig. Konsentrasjon av metaller i slammet fra Saulekilen har hatt en avtakende trend siden 2003 og ligger godt innenfor tillatt grense for metaller i slam (kvalitetsklasse II), jf. gjødselvereforskriften. Fylkesmannen vil påpeke at kommunale renseanlegg er vurdert som sårbare resipienter. Slike renseanlegg er beregnet til å rense kommunal kloakk for organiske stoffer og er ikke utformet for å rense for alle miljøgifter som kan komme fra deponier. Mange miljøgifter og metaller vil være bundet til partikler og disse vil kunne felles ut i avløpsrensseanlegget, noe som fremkommer i årsrapporter fra avløpsrensseanlegget. Dersom slammet får for høyt innhold av metaller/miljøgifter kan imidlertid kravene til slam i gjødselvereforskriften overskrides og videre avsetning på slammet kan bli problematisk. De løselige miljøgiftene i sigevannet vil ikke renses ved avløpsrensseanlegg. Dette innebærer at deponiet ikke nødvendigvis kan overlate ansvaret for å rense sigevannet til

avløpsrenseanlegget. Vi oppfordrer Agder Renovasjon IKS til å ha god dialog med Arendal kommune og eventuelt vurdere å søke om påslippstillatelse til Saulekilen avløpsrenseanlegg.

Hensynet til vannforskriften og miljøovervåking

Vannforskriften har som målsetting at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021. Målsettingene i vannforskriften skal vurderes i forbindelse med fastsettelse av utslippstillatelser. Dette innebærer at myndighetene ikke kan gi tillatelse til et utslipp som varig forringer vannkvaliteten i resipienten.

Agder Renovasjon IKS gjennomfører hvert år et grundig miljøovervåkningsprogram som inkluderer prøvetaking av overvann, grunnvann og sigevann. Sigevann fra deponiet ledes til kommunalt renseanlegg.

Fylkesmannen har påpekt i tilbakemeldingen på egenkontrollrapporten for 2017 at utslippsmengden av organiske miljøgifter som fenoler og ftalater i sigevannet har økt siden 2012. I sin tilbakemelding viser Multiconsult til at Agder Renovasjon IKS har gjennomført flere tiltak de siste årene for å redusere utslippet til sigevann, bl.a. utbedring av luften- og sedimentasjonsdammen foran fangdam, avskjæring av fremmedvann langs vestsiden av deponiet og utbedring av VA-nett for overvann i forbindelse med ny atkomstvei. Videre mener Multiconsult at mye nedbør (30 % mer enn normalen) og flomperioder påvirket sigevannet i 2017. Multiconsult poengterer videre at det ble tatt analyser av over 100 enkeltforbindelser (div. organiske miljøgifter) i 2017 og at kun 15 prøver fikk påvist verdier over deteksjonsgrensen. I beregningene av snittverdier er verdier under deteksjonsgrensen satt lik deteksjonsgrensen. Dette fører derfor til en overestimering av snittverdier.

Agder Renovasjon IKS påpeker i søknaden at den trinnvise oppbyggingen av deponiet med tildekking og etablering av vegetasjonsdekke vil redusere sigevannsdannelsen da det blir mindre infiltrasjon av regnvann i deponiet.

Miljøovervåkningsprogrammet skal videreføres og vil avdekke om økt mottak av avfall og økt deponering av forurensede masser fører til endringer i sigevannskvaliteten. Fylkesmannen kan sette krav om lokal sigevannrensing dersom miljøovervåkingen viser at dette er nødvendig for å oppnå akseptabel utslippskvalitet.

Hensynet til vannforskriften anses ivaretatt i denne tillatelsen.

Støy og støv

Avfallsanlegget har i dag en gunstig plassering da det er langt til nærmeste naboer. Dette er gunstig med tanke på støy og støv fra anlegget. Økt mottak av avfall vil imidlertid medføre mer trafikk til og fra anlegget. I forbindelse med bygging av ny E18 mellom Tvedestrand og Arendal, som etter planen skal ferdigstilles i 2019/2020, vil det komme en avkjørsel like ved renovasjonsanlegget slik at naboer i fremtiden ikke vil bli belastet med økt trafikk.

Konklusjon

Med de planlagte tiltak og fastsatte vilkår finner vi det forsvarlig å utvide deponiet og gi økt ramme for mottak, håndtering og deponering av forurensede masser.

Revidert prioritetsliste

Vi varsler med dette om at flere nye miljøgifter er ført opp på den nasjonale listen over prioriterte miljøgifter. Som følge av dette er vedlegg 1 i tillatelsen oppdatert.

Følgende miljøgifter er nå ført opp på listen:

- PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
- Dibutyltinnforbindelser (DBT)
- Dioktyltinnforbindelser (DOT)
- Benzotriazolbaserte UV-filtre (UV-320, UV-327, UV-328, UV-350)
- Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter) (TCS)
- Tris(2-kloretyl)fosfat (TCEP)
- 4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet) (4-HPbl)
- 4-tert-pentylfenol (4-t-PP)
- 4-tert-butylfenol (4-t-BP)
- Dodecylfenol m. isomerer (DDP)
- 2,4,6 tri-tert-butylfenol (TTB-fenol)
- Perfluoroktansyre (PFOA)
- Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA (PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA)
- Benzylbutylftalat (BBP)
- Dibutylftalat (DBP)
- Diisobutylftalat (DIBP)
- Bisfenol A
- Dodekametylsykloheksasiloksan (D6)
- Dekametylsyklopentasiloksan (D5)
- Oktametylsyklotetrasiloksan (D4)

Agder Renovasjon IKS må gi en tilbakemelding på om det er sannsynlig at de har utslipp av de nye stoffene og redegjøre for eventuelle utslipp av disse. Tilbakemeldingen kan gis som en del av årsrapport for 2019.

Andre kommentarer

I forbindelse med saksbehandlingen har Fylkesmannen tatt en gjennomgang av flere «utgåtte» vilkår i tillatelsen og justert ny tillatelse slik at denne er i tråd med dagens drift. Vi har imidlertid ikke gjort en full gjennomgang av tillatelsen.

Vedtak om endring av tillatelse

Fylkesmannen i Agder gir Agder Renovasjon IKS endret tillatelse til utvidet deponi og årlig mottak og deponering av 40 000 tonn forurensede masser (masser fra forurenset grunn og muddermasser under grenseverdier for farlig avfall) pr. år.

Øvrige vilkår i tillatelse fra 27.04.09, med endringer 15.02.17, opprettholdes i all hovedsak, med enkelte endringer.

Tillatelse er gitt i medhold av forurensningsloven §§ 11, jf. §§ 18 og 16 og forskrift om gjenvinning og behandling av avfall, kapittel 9 om deponering av avfall, § 9-7.

Underlag for tillatelsen

Følgende lover og forskrifter er særlig relevante for virksomheten:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften)

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om fremmede organismer

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr i brev datert 10.09.18. Det ble varslet gebyr etter sats 6 (kr 26 200) med forbehold om sats 5 (kr 50 900) dersom saksbehandlingen ble mer tidkrevende enn forventet. Vi har ikke mottatt innspill på varselet. Med bakgrunn i saksbehandlingstid vedtar vi et gebyr etter sats 6 (kr 26 200), jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Miljødirektoratet ettersender faktura med innbetalingsblankett.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse og vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Agder, jf. forvaltningsloven § 32.

Vi gjør oppmerksom på retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19 til å se sakens dokumenter.

Kunngjøring

Fylkesmannen vil kunngjøre vedtaket om endret tillatelse på vår hjemmeside; www.fylkesmannen.no/av og i Agderposten. Agder Renovasjon IKS skal betale kostnader for kunngjøring i lokalavis, jf. forurensningsforskriften § 36-11, annet ledd.

Med hilsen

Ingunn Løvdal
(e.f.)
miljøverndirektør

Veronica Skjævestad
faggrupeleder forurensning
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Agder Renovasjon IKS - Tillatelse etter forurensningsloven til utvidet deponi - Heftingsdalen Renovasjonsanlegg

Kopi til:
Arendal kommune

Postboks 123 4891 GRIMSTAD